

יום ד' תולדות כ"ו חשון תשע"ח

הביאו אלי קונטרס "פולמוס העופות תשע"ז" של הרב שיינפעלד הי"ו והקשו לי קושיות ממנו, לכן הנני כותב כמה נקודות שיהי מענה לקונטרס הנ"ל.

◀ בעמוד ל"ו באמצע הוא כותב: **אלא שהנני להבהיר באופן חד וברור**

אין ספק אצל שום אדם מבין, שהבראקל והבלאדי הערבי אינה אותה זן. ומי שיאמר למומחה לזנים שזה זן אחד פשוט ילעג לו, וזה ברור **בלתי ניתן לנידון כלל**. (1) אינו מביא שום סמך לדבריו, (2) האם המומחה לזנים יקבע, את הפסק הלכה שלנו לענין דיני כלאים? האם הסברות וההשערות של מומחי הזנים הם נתפסים אצלנו בכלל? **אבל המומחים האמיתיים לזנים אמרו** במסכת ראש השנה דף כ"ב עמוד ב'. כל מילתא דעבידא לאגלויי - לא משקרי בה אינשי. הנה מזה ברור וחד שהמשקל במלתא דעבידא לאגלויי אינו מהזן "אינשי" (3) הנה בחצירי היו בראקלים ובאלאדיים וגם היתי בשני כוללים, והראתי להם (לכמאה איש) שהם שווים בכל פרטיהם, (4) וגם ר' משה בראנסד' הי"ו בייסחו עם ר' אליעזר יודא ווייס הי"ו בפני הרב ראטה שליט"א בציון הרשב"י במירון, לא מצא שום שוני ביניהם, עד שהוציא את השקר מפיו שהבאלאדי שביד ר' אליעזר יודא ווייס הי"ו הוא בראקל צבוע, לכן אינו מוצא בהם שינוי ע"כ דבריו, גם מזה רואים שאין ספק שהם אותו זן.

◀ מש"כ בעמוד ל"ז בשורה א' "הבראקל צווארו נמוך ונמשך יותר לאורך, וכן אלכסון זנבו נמוכה ונמשך לאורך," זה נסתר מהמציאות וגם מהתמונות שמעתיק בעמוד הקודם וזה העמוד, וגם מהתמונה שבזכרון דברים, רק תמונה אחת מתרגול צעיר בן מאה יום, מפוחד שעלה על צינור והוא מוריד את ראשו ואת זנבו. ואולי תעשה תמונה בשעה שמתכווץ לשותות?

◀ מש"כ [נידוע (מי הודיע לז?)] שעופות הצבועים הוא אחד מהסימנים שאינם מעופות הגדלים בישוב **כי צבעיו הם כדי לשמרו שיוכל להתחבא בין ענפי השדה]** ומה יעשה עם הגמ' מסכת עבודה זרה דף י"ד עמוד ב' תרגול לבן למי תרגול לבן למי ויהבו ליה שחור ושקל ויהבו ליה אדום ושקל... ומסתמא היהודים, שלהם נאמר הלכה זו, לא היו מגדלים תרגולים האסורים, ואף אחר שקבלנו עלינו את חומרת רש"י ועוד ראשונים, שאין לאכול עוף רק עם מסורת, יש משא ומתן בפוסקים על ענין הכפרות של ערב יום הכיפורים היאך לקחת תרגול לבן, מתוך תרגולים אחרים, שלא יהא מדרכי האמורי, ואם ה"י הקפדה על צבע התרגול לענין היתר אכילתו, תיפוק ליה שיש בהם איסור אכילה והם פסולים לכפרות.

◀ מש"כ גם **נוצותיו מרובים וארוכים** מהנוצות של התרגול הידוע [קרי **הפטם**], ... אלא יש בזה ג' **שינויים** שיש בהם ממש, (1) ... והנה מסתבר שנוצות מרובים מראים על הגנת הגוף מהזיק או מקור. המענה - **א**) הוא מתעלם שמיעוט הנוצות בפטם הוא תוצאה מעבודה מכוונת, ואין זה נמצא בתרגולים טבעיים מאף סוג, שרבים מהם ראיתי בחו"ל (בחצירות, **ב**) לדבריו העוף המהודר הוא זה, **שאין לו נוצות כלל** והוא זקוק ביותר להגנת האדם (התמונה מקונטרס "זבחי צדק", ועופות אלו הם תוצאה מהשיטות החדשות בהרכבה) **ג**) עד לפני כשישים שנה שהתחילו בני אדם לגדל עופות בהמונים בתוך מבנים מיוחדים מוגנים, מי הגין על עופות שהסתובבו בחצר, ובלי להלך לנו על ענפי עצים בחצר או על הקורות בלי שום הגנה, בטח הם היו אסורים מפני שהם מגינים על עצמם, ולכן **תולדותיהם** בזמנינו אף שהם מוגנים ע"י אדם, אסורים כדין אבותיהם.

◀ (2) כל מה שנכתב בסעיף זה נסתר מהתמונות שהעתיק הוא ושנעתקו בזכרון דברים.

◀ (3) כל הסעיף הוא בהשוואה לעוף הפטם, ולעומתו העוף "**לאהא ארען**" שאת ביציה מוכרים למאכל, והוא **המעופף** לגובה רב (כמו בנין של שלוש דיוטות על עמודים (כ 13 מ') כך כותב הרב חזקיהו כהן הי"ו (**המקור הראשון אצל הרבנים על ספק כשרות עופות זמניים**) אבל תרגול הבראקל אינו מגביה לעוף יותר 3 מ', וזה מתוך נסיון של עשרות פעמים בחצירי, ובכל המקומות שבקרתי בחו"ל לצורך בדיקת התרגולים לא ה"י שום רשת מעל מקום גדולם של תרגולי הבראקל (**פרט למקום אחד שהגדר המפריד בין השני מינים ה' נמוך, כמעט עד והצי**). ומה יעשה עם הגמ' וכן נפסק בטור ושו"ע, מסכת שבת דף ל"ה עמוד ב'. במתא חזי תרגולא, רש"י חזו תרגולין. היושבים על הקורות מבעוד יום, וכן העורבים בשדה. ואולי מה שכתב רש"י - וכן העורבים בשדה. השווים גם לענין הפריחה. ובטור אורח חיים הלכות שבת סימן רס"א. ומי שאינו בקי בשיעור בין השמשות ימהר להדליק... וביום המעונן במתא חזו תרגולין שיושבין על הקורה מבע"י בדברא חזו עורבי שגם הם יושבין מבע"י. ומי הושיבם על הקורה אם לא שפרכו!

◀ בעמוד ל"ט בחלקו הראשון הוא מדמה את תרגול הבראקל לטווס, בתוך דבריו כותב בשם הרמב"ם - פירוש שהם מתעברים זה מזה, ברמב"ם הלכות כלאים אין זה וגם לא בפירוש המשניות, והשיטה מקובצת מביא רק את פירוש הראב"ד וכן זה הפירוש בשם הרשב"א והרא"ה, ולא מביא פירוש אחר, לכן צריך לומר שאין פירוש כזה, וגם אין שום הבנה לפירוש זה, שהרי עיזים וכבשים מתעברים זה מזה, בהתערבות מעשי האדם כידוע מכמה מקומות בתלמוד, ואין זה **מרבא אהדדי**, ואם רצונו לומר שמעצמם מזדווגים ומתעברים זה מזה, אז מאז יציאת תיבת נח אין בנמצא "תרגול טווס ופסיוני" בעולם כי אם בני כלאים מאלו וכולם שווים.

◀ וגם כותב שם בשם הראב"ד... עד שהם יושבים ומחממים ביצותיהם של השני, דברים אלו לא כתבם הראב"ד, וזה לשון חידושי הרשב"א בבא קמא דף נ"ה עמוד א' **דמרבו אהדדי**. פי' הראב"ד ז"ל שזה מגדל אפרוחים של זה וזה מגדל אפרוחים של זה כאלו הן מין אחד, ולא מוזכר ישיבה על ביצים, ולכאורה דבריו בשם הראב"ד נסתרים מספר קצור שו"ע סימן קצ"א סעיף ד' אסור להושיב עוף על ביצים משאינו מיו, משום צער בעלי חיים: (כנה"ג ביו"ד סי' רצ"ז), ופירוש האמיתי "מגדל אפרוחים של זה" שמסתובבים יחד ומלמדת לאפרוחים היאך ללקט מזון, וזה נמצא הרבה פעמים שתרגולת משוטטת עם אפרוחים שאינם שלה.

- ◀ הוא מראה תמונה של טווס בשחור ולבן, ומדמה לזה את הבראקל ומתעלם מן המציאות וגם מדברי הרמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק י"ב הלכה א' ... שהוא **ירוק הרבה כנף הטווס** וכחוצי הדקל. וזה אינו בבראקל!
- ◀ וכל מה שכותב על סדר התרגול בראקל לדמותו לטווס אינו אמת במציאות! ומוכחש מן התמונות שהעתיק הוא בעצמו, ועוד מה לו אם דומה לטווס הרי מהגמ' משמע שהם גם דומין, והטווס הוא עוף כשר.
- ◀ ובעמוד ה"ל בחלק השני, ששמע ממגדלי תרגול הבראל, **שכרבות הבראקל מתעבה לכשתים ושלש ס"מ** דבר זה שקר גמור, אני החזקתי בידי תרגול בקראל בן שנתיים וחצי ולא הי' כרבלתו עבה! אדרבא כרבלת ה"קארניש" הוא עבה מתחילת יצירתו ועד סוף ימיו. ראה תמונה. וכן סיפר השוחט ר' יודא הכהן ראזנפעלד הי"ו, שהוא הי' מתמיה תמיד על ה"קארניש" על כרבלתו הכפולה!
- ◀ בעמוד מ' בד"ה **ולא עוד** הוא מעתיק ממני ממה שכתבתי בזכרון דברים, **ההעתקה שלו מלא בשקרים, וזה לשוני שם**, ועוד הקדמה: לדברי העוסקים בזה, כל עוף שיראה כמו בראקל וגם מבנה גופו יהי כמו בראקל וגם יוליד כדמותו וצלמו, גם אם יהי צאצא של כלב וחתול (גוזמא) יהי נחשב בעיניהם כי בראקל לכל דבר. (ר' שמואל האלפריץ הי"ו אמר לי שתנאי זה שיווליד כדמותו וכצלמו לא יתכן רק אם הוא באמת בראקל, ולפי הידיעה שלי (הכיתה) שבכל כלאים הצאצאים מתחלקים לשלושה מינים, חצים הם בריה חדשה שיש בהם תערובות של תכונות של אביהם ושל אימם ועוד תכונות חדשות שלא הי' לא לאביהם ולא לאימם, ורבע דומים לאביהם, ורבע דומים לאימם, לפי זה צריך להיות שיוולידו כדמותם וצלמם בלבד!) (ר' מאיר זער הי"ו כותב לי כך: אני הבנתי מהמגדלים שאם זה יעשה על ידי מינים מסוג "לאנד-הונדערס" (landhoenders) כלומר "תרגולי שדה" (שזו המשפחה לה שייכת הבראקל), ועל ידי ידע בסוגי הגנטיקה (דומיננטי או רסיבי בהרכבה הומוזיג' או הטרוזיג') ועם טיפוח, יתכן שלאחר מספר דורות התוצאה כן יוליד כדמותו וכצלמו. אבל דבר זה צריך להיעשות בכוונה תחילה ואינו תהליך טבעי], ע"כ משם, ולהסביר את מה שנכתב שם הוא כך, שמה שנכתב שם בשם ר' שמואל עד הסוף הוא מאוחר יותר ולא נכתב ב"זכרון דברים" שנמסר לו עד השחיטה בשעתו, בכסליו תשע"ה, ודברי ר' שמואל נאמרו לי אחר כך בטעלי, ודברי ר' מאיר בער נכתבו כמענה לדברי ר' שמואל, ונכתבו בחודש אדר תשע"ה, ולא הי' לר' מאיר בער הי"ו שיחה על זה עם הגוי שם בשעתו, (ואולי הגוי הראשון ביום ג' וישלח אמר לו זאת) וראה בפנים דבריו שלא נזכר בהם שהבראקל הוא ממין ה landhoenders אלא שזו המשפחה לה שייך הבראקל, ומשפחה אצל הגוים הוא כמו שהעורב (המר צודה) הוא ממשפחת ציפורי השיר, והזאב הוא ממשפחת הכלב, והטיגריס הוא ממשפחת החתול, כן הוא זה ולא יותר, וכותב ר' מאיר בער הי"ו בפירושו שאין זה פשוט אלא בהרבה פעולות ואז זה יתכן ולא ודאי, ולאחר מספר דורות, ולכן כל דבריו בשמי הינם שקר נגלה (אפענך ליג').
- ◀ הוא כותב להלן בשמי שהבראקל נכלא עם ה landhoenders בקלות הוא שקר נגלה שהרי לא כתבתי כך, ועוד שהרי הכל נכלא בקלות אבל התוצאה היא משונה, ולקבל כדמותו וכצלמו בהרכבה עם landhoenders זו עבודה קשה וארוכה וצריך לזה את הידיעות של מומחי ההרכבה!
- ◀ ומה שכותב שמתוך שהבראקל והפאזאן שונאים זה לזה, ושהפאזאן הוא "פסיון" האמור בגמ' שגדילים יחד עם התרגולים וזה כיון ששונאים זה לזה הוא מחשידו מלהיות תרגול רגיל. ומה יענה על זה שראיתי במדינת "גחזיא" עוף שהם קוראים לו פאזאן, והוא עם שלוש אצבעות בלבד, כרגלי הבת היענה, האם גם הפאזאן הזה הוא "פסיון" האמור בגמ'! והנה הערוך וכן רש"י כותבים שפסיון הוא "שלו" האם יש אפילו דמיון כל שהוא בין פאזאן זה לשלו? ולדיעת מי שאינו יודע, פאזאן זה הוא עוף יערי (לדברי המגדל), ואם היו שמים אותם עם עופות פטם, לא רק שנאה הי' ביניהם אלא היו קורעים אותם לגזרים, מפני חולשתם של בעלי החיים שאינם גדילים כפי הטבע!
- ◀ הנה השקן הוא משקר בכל דבר גם אם אין לו תועלת מהשקר, ראה בעמוד מ"א בדבור המתחיל -ועכ"פ יש-, הוא כותב עלי שראיתי במדגירה, ולהלן, ראה במדגירה 7 ביצים, הנה לך שקן היאך ראיתי במדגירה כשאני כותב על ביצה כזו שאי אפשר להדגירו וגם נכתב שם -בהזכרון דברים- בפירושו, מארגו שבו מטילות התרגולות את הביצים, ולא מוזכר מדגירה, ובשקר זה החליש את טענתו על תרגולת הבראקל שהרי אין המדגירה במקום גידול התרגולים והרי מבואר בכמה מקומות בפוסקים "שאין מחזיקין איסור ממקום למקום", (אחד המקומות הוא: משנה ברורה סימן תכז ס"ק מ"ט), ואם כן הלך לו כל החשש מן המקום הזה!
- ◀ אלא מאי ששקרן גם כשאומר שמע ישראל הוא אומר בשקר, וכמו שאמרו הצדיקים על הכתוב "מדבר שקר תרחק", שע"י שקר מתרחקים מה', והבן!
- ◀ ועל עצם הדבר מאד התרעמו עלי שולחי, למה לא הבאתי את הביצה הזאת לא"י להראותה למשלחי והם ימדדו אותה, שבטח ע"י מדידה היו מוצאים שצדה האחת יותר חדה! וגם מה הרעש שהוא מרעיש על מקום זה הרי לא לקחו משם! והרי אין מחזיקין איסור ממקום למקום, ומי אמר שכל מה שנקרא בראקל הוא מיוחד לכשרות?
- ◀ ולענין הביצים כד כד ראה בתמונה דלהלן תשעה ביצים מ"ראק" שנאספו בגלאט עוף ביום ה' פ' וירא שנה זו, והנם כד כד למהדרין, ואלו הביצים הם אחותם של הפטמים שהוא קורא להם "רגיל" ו"ידוע". ועוד ביצה של לאגהארען שנקנתה בחנות, והוא גם כ"ל.
- וזה לשון הפרי תואר יו"ד ס' פ"ו סעי"ק (ב) ואפי' אם יאמר שהוא מעוף טהור. פי' אפי' יהיה ישראל מוחזק בכשרות ויאמר דעוף טהור נינהו אמרינן דאחלפי ליה וסד"א להיות דסימנים אלו לאו דאורייתא נינהו אימא דמהימן כה"ג קמ"ל, אלא דבהיכא דאיכא לפנינו עוף טהור הנאכל במסורת ובסימניו והטיל ביצה עז"ה [על זה הדרך] נראה דקרי ולא סתרינן לקבלתינו בעוף זה דטהור הוא אלא דבעינן דאותו מין עוף קבלתו חזקה ואין לחוש דמיניו לשום תערובת עוף טמא, אבל אם יש לחוש לשמא נתערב מין עוף טמא כיון דאתיליד ריעותא דהטיל ביצה בסימן טומאה מחזקינן ליה באיסור מכאן ואילך ואסרינן עוף עם ביציו: עכ"ל ומביאו הדרכ"ת בסעי"ק (ו').

והנני מסביר שכל אזהרותי לועד השחיטה היו למען יִזְהָרוּ מכל מיני חששות גם רחוקות ולא יקחו רק ודאות, כי הרי אנו בורחים מן הפטם ורצונינו להגיע לעוף בלי חשש תערוכות כלל, ואין בחששות אלו ללמד על כללות הבראקל ולמצוא בהם פיסול!

הנה העתיק את הזכרון דברים בהקטנה, כסמכו שעני התלמיד חכמים העיפים מרוב לימודם לא יוכלו לעיין היטב במה שנכתב שם ויאמינו להעתקותיו, אבל לא כן הוא אצלי שאנוכי יודע מה שכתבתי ושקריו נגלו אלי.

גם ראיתי מאן דהוא כותב שעני תרגול הבראקל הם כעניי ה"ינשוף". אמת כי לא אדע מי הוא הינשוף האמור בתורה, אבל ברור שהכותב נתכוון למה שקוראים היום ינשוף לכן הנני מסביר לכל מי שאינו יודע: שלנישוף יש עיניים כמו לאדם ושני העיניים הם בקדמת הראש כמו של אדם, ולא כמו שיש לכל העופות שעניהם לצדי הראש, אבל אין הינשוף יכול לסבב את עיניו וכשהוצה להסתכל לצדדים עליו לסובב את ראשו, וכמו כן שכל זה אין בתרגול הבראקל!

ובטעלי הקריא לי מאן דהוא, בשם הרי' שיינפעלד (דהיינו שר' שיינפעלד אמר לו את זאת כדי לפסול את הבראקל) את המקראות דלהלן עם התרגום: **איוב ל"ט**. פסוקים י"ג ו"ד, (יג) כנף רננים נעלסה אם אברה חסידה ונצה: (יד) כי תעזב לארץ בציה ועל עפר תחמם: התרגום על שני פסוקים אלו הוא: (יג) גדפא דתרנגול ברא דמשבחא ומקלסא אין אברא דחוריתא ומוציציתא. (יד) ארום תשובק לארעא ביעהא ועל ארעא תדגר: הרי לנו שתרגול ברא אינה יושבת על ביציה, ואני כותב, – כי המין 'בראקל' אינו אוהב לשבת על הביצים, – והרי זה סימן של תרגול ברא. ע"כ, אסביר לכל מי שאינו יודע, כי טבע התרגולות הוא להטיל ביצים 21 יום, לפעמים לסירוגין דהיינו שמחסרת להטיל יום או ימים, ואחר כך יושבת עליהם 21 יום ובוקעים אפרוחים, וחוזר חלילה 21 מטילה ו 21 יושבת עליהם, לכן- (1) עופות ה"ראקל והקארניש", שפעמים רבות בקרתי בלול שלהם והם זכרים עם נקיבות (שלא תאמר שכיון שהם כפנא מארעא לכן לא יושבת עליהם), והראה לי המטפל בהם, שמתוך עשרת אלפים עופות שבלול היו רק חמש או שבע שיושבות, לכן הם בטח מתרגולי הברא, (2) ה"לאגהארען" שממנה לוקחים ביצים לאכילה, נותנת כ 300 ביצים לשנה וזה בגידול טבעי לגמרי ולא בסוללות או כל שיטה חדשה אחרת, ועם זכר, על כרחך לא נשאר לה כי אם 65 יום לשבת על הביצים, ושאר הביצים נעזבות, אז לפי סברתו היא תרגולת ברא, ולמה הוא אוכל ביציה, (3) הנה דרכן של כל התרגולות מכל המינים לשבור את הביצים שאין רוצות לשבת עליהם (והטגדלים נאלצים לנקוט בכמה שיטות והתחכמויות עליהם, שלא ישרו את הביצים) ואין זה "ועל עפר תחמם" האמור בקרא, כי אלו הם נשמדים ומה תחמם העפר? (4) ועוד שבקרא מדובר על כל הביצים, ואילו בכל הנזכר לעיל מדובר שיושבת על חלקם, (5) ונשכח ממנו תלמוד מפורש בפסחים דף נ"ה עמוד ב' ... ותרגולת שברחה מחזירין אותה למקומה. ונפסק להלכה בשו"ע, ולא אאריך בשיטות שיש בזה, אלא אשאל למה ברחו התרגולות? לדבריו, היא תרגולת ברא?

ומה שר' מאיר בער הי"ו כותב בשם הגוי (שאצלו ה' הביצה כד כד) שבתחילת ההטלה הם מטילות כביצים הללו, ה' כוזנת הגוי על כלל מין התרגולות, ולא דוקא על הבראקל, ואני הפרכתיו אותו בכתוב שם, ותו לא מדי.

שלמה ציפער

קארניש זכר
הכרובות
הוא עבה
כשליש ראשו.

תרנגולי לאגהארען
בגידול טבעי,
המסומן הוא הזכר,
מפני מהירותו יצא
התמונה ממנו
מטושטש. ואולי גם
זנבו דומה לטווס?

ביצה זו נקנתה בחנות
בין ביצים רגילות
והיא כנראה בת
"לאגהארען", שאר
הביצים הן מ"ראקל"
והביצים האלו הן
אחותם של עופות
"הפטם".
כל הביצים מונחים על
צידן ולא זקופות!